

Slovarček pojmov in okrajšav, ki pridejo prav pri delu s herbarijem

Delo s herbarijem kljub napredku tehnologije ostaja temeljna taksonomska metoda. Pri tem je neizogibno tudi preučevanje starejših herbarijskih pol, če že ne zaradi drugega, ko iščemo in uporabljamo tipski material vrst, saj so bile te večinoma opisane v 18. in 19. stoletju. Tedaj je kot jezik znanstvene komunikacije veljala latinščina in tako je še danes temelj botanične nomenklature, številni latinski izrazi pa so v rabi tudi v zvezi s herbarijskimi zbirkami.

Komunikacija različnih avtorjev o neki herbarijski poli poteka preko herbarijskih etiket, ki vsebujejo osnovne podatke o vrsti, kraju, času in avtorju nabiranja, in revizijskih listkov, ki izražajo ključne ugotovitve posameznega avtorja o neki herbarijski poli. Vsebina revizijskih listkov ni tako natančno določena kot vsebina herbarijskih etiket, a vseeno mora ohranjati osnovno sledljivost avtorju (ime in priimek, kraj delovanja) in času dogodka (letnica). Jezik revizijskega listka naj bo razumljiv čim širšemu številu potencialnih uporabnikov herbarijske zbirke, pri lokalnih herbarijih lahko uporabljamo tudi nacionalni jezik, pri nacionalnih in mednarodnih zbirkah pa raje latinski ali v novejšem času angleški jezik. V herbarijski poli se lahko z leti nabere tudi večje število revizijskih listkov, ki na primer sporočajo mnenje posameznega avtorja o določitvi materiala, o morebitnem tipskem materialu, o vključenosti omembe neke herbarijske pole v članek ali monografijo, o morfometrični analizi pole itd. Za podrobno razumevanje zgodovine določanja posamezne pole ter interpretacijo morebitnih objav podatkov s te pole je lahko pomemben prav vsak od teh listkov.

Pri rabi pojmov in pravil se moramo zavedati, da je na videz podoben sistem pravil določen tudi za imena rastlinskih združb ter za imena živali, vendar pa se ti sistemi neodvisno razvijajo in tako pravil in načinov rabe ne moremo kar nekritično prenašati. Tako je na primer v zoološki nomenklaturi tipska vrsta rodu pogosto imenovana s stavtonimom (vrstnim pridevkom, ki ponavlja ime rodu), kar je v botanični nomenklaturi prepovedano. Podobno v zoološki nomenklaturi dosledno izpuščajo navedbe okrajšav avtorjev novih kombinacij in le navedba avtorske okrajšave v oklepaju kaže na to, da je bazionim doživel vsaj eno novo kombinacijo. Letnice objave poleg imen pa pogosto rabijo v fitocenološki nomenklaturi, ne pa tudi v idiosistematiki.

Slovarček je plod večletnega ukvarjanja avtorja s herbarijem in obiskovanja različnih herbarijskih zbirk, revidiranja herbarijskega materiala in vzporejanja taksonomske literature s primerki v herbariju. Nikakor ni popoln, bo pa gotovo služil še komu pri prvih korakih v resnem delu s herbarijskim materialom.

Opomba: oznaka "®" se uporablja v pomenu "glej tudi".

!: potrditev; npr. potrditev določitve herbarijske pole; v literaturi navadno pomeni, da je pisec preveril herbarijski material drugega avtorja, ki ga navaja; podobno izrazu ®sic

" ": v narekovajih navajamo napačno objavljeni podatek poleg pravilne oblike; npr. [1999] "1998" pomeni, da je natisnjena letnica nekega dela 1998, v resnici pa je izšlo leta 1999; kadar uporabljamo pravopisno popravljeno verzijo imena, je prav, da v narekovajih navedemo tudi izvirno verzijo

& ®et (v resnici le grafična združitev črk E in t v enoten znak)

- [ ]: v oglatih oklepajih navajamo navadno sporne navedbe, npr. dejansko letnico izida nekega dela, v primeru da vemo, da je natisnjena letnica napačna; to napišemo v narekovajih, npr. [1999] "1998"; tako navajamo tudi ime avtorja nekega dela, če ime avtorja v delu ni natisnjeno
- ° ’ ”: oznake za stopinje, minute in sekunde geografske širine/dolžine
- °: označuje homotipski @sinonim, torej sinonim, utemeljen na istem @bazionimu
- !: označuje neenakost nekega domnevnega sinonima z obravnavanim taksonom; pogosto s tem želimo poudariti nestrinjanje z enačenjem dveh imen pri drugih avtorjih
- †: označuje uničen tipski material
- j: oznaka za zemljepisno dolžino
- l: oznaka za zemljepisno širino
- ?: označuje dvom avtorja v resničnost navedenega podatka
- + @×
- =: označuje @heterotipski @sinonim, torej sinonim, ki temelji na drugem tipu in torej drugem bazionimu, a se nanaša na isti takson
- × (redkeje +): označba za križanje; pri imenovanju križanca (@formula) stoji × med imenoma starševskih vrst, kadar ti dve pripadata istemu rodu pa med vrstnima pridevkoma; medrodovni križanci imajo × pred imenom rodu, nastalim iz delov imen rodov obeh starševskih vrst
- §: oznaka paragrafa, v komentarjih k nomenklaturi problematiki se navadno nanaša na člen ICBN
- aff.** (affinis): soroden, podoben; pomeni, da je material soroden navedenemu taksonu, a verjetno gre za drugi takson; navadno uporabljeno pri površni določitvi
- affinis @aff.
- agg.** (aggregatio): agregat; neformalna označba za skupino ozko sorodnih vrst ("malih vrst"), ki jih pogosto površno obravnavamo kot eno samo vrsto v širšem smislu, npr. *Achillea millefolium* agg.; besedico pišemo namesto avtorskega imena
- agregat @agg.
- al.** (alii, aliorum): drugi (avtorji); navadno pišemo "& al.", kadar je nek takson opisalo ali delo napisalo več avtorjev skupaj, a želimo pisati krajše
- anon.** (anonymus): označuje neugotovljivo avtorstvo nekega podatka ali literarnega vira
- appr.** (approbavit): preveril, potrdil; navadno gre za potrditev določitve predhodnega avtorja apud @in
- auct.** (auctorum): od (različnih) avtorjev; pomeni, da so različni avtorji napačno rabili ime nekega taksona (ne v skladu z originalnim opisom); navadno v kombinaciji: "auct. non", ki ji sledi ime avtorja opisa taksona
- auct. slov.** (auctorum slovenicorum): od slovenskih avtorjev (podobno lahko auct. eur. itd.); @auct.
- avtonim:** avtomatsko oblikovano ime tipske podvrste (ali nižjega taksonomskega ranga), ki nosi vrstnemu pridevku enako ime in nima posebej označenega avtorstva
- avtor:** avtor, ki je objavil originalni opis taksona ali novo kombinacijo taksona; če je avtorjev več, njihova imena ločujejo vejice, med zadnjima dvema pa je &; okrajšave avtorskih imen se praviloma uporablja po delu: Brumitt & Powell 1992: Authors of plant names.
- avtorjeva številka:** evidenčna številka, pod katero vodi avtor @herbarijske pole svoje nabirke; ta številka je pomembnejša kot @inventarna številka herbarija, saj nosijo

enako a. š. vsi duplikati; kadar v literaturi navajamo neko herbarijsko polo, obvezno imenu avtorja pripišemo tudi a. š. (le če te ni, inventarno številko)

bazionim (basionym): ®zakonito ime, katerega pridevek uporabimo, ko takson prestavimo na drug taksonomski rang ali v drug rod; ime avtorja bazionima je v tem primeru zapisano v oklepaju, pred imenom avtorja nove kombinacije

cf. (confer): primerjaj; to okrajšavo se navadno uporablja v smislu ®aff.; v literaturi bralca usmerja k primerjavi med zapisanimi trditvami in nekim citiranim delom

comb. nova (combinatio nova): na novo objavljena kombinacija imena, ki temelji na že objavljenem ®bazionimu (navadno gre za objavo kombinacije na drugem taksonomskem nivoju ali v drugem rodu); pripis c. n. je seveda rabljen natančno le v delu, v katerem je ta nova kombinacija objavljena, kasneje okrajšave ne pišemo

conf. (confirmavit): potrdil; označuje strinjanje s predhodno določitvijo, podobno kot ®!

corr. (correctus): popravil; označuje avtorja, ki je popravil pravopisne napake v predhodno objavljenem imenu

cult. (cult): gojena

cv. (kultivar): takson, nastal z umetno selekcijo; njegovo ime pišemo poleg vrstnega imena v enojnih narekovajih, npr. *Rubus caesius* 'flore pleno'

datum objave: datum (navadno le letnica), ko je bilo neko ime objavljeno kot novo ali kot nova kombinacija; pišemo ga redko, le kadar želimo poudariti starost nekega sinonima proti drugemu

del. (delineavit): narisal (avtor risbe)

delni sinonim: širše pojmovani takson, katerega le del je sinonim obravnavanemu taksonu; označimo s ®p. p.

deskripcija: širši opis taksona, ki poleg ®diagnoze navaja tudi druge znake

det. (determinavit): določil (avtor določitve, ki ni nujno tudi avtor pole, čeprav gre pogosto za istega)

diagnoza: razlikovalni opis; navedba le tistih znakov, ki so zadostni za nedvoumno razlikovanje novoopisanega taksona od najožje sorodnih dokazni herbarijski material ®voucher specimen

dupl. (duplum): duplikat, dvojniki; del materiala istega taksona z istega nahajališča, ki je shranjen v neki drugi herbarijski zbirki, navadno označeno kot "dupl. ex", sledi ime herbarija

duplikat ®dupl.

dvojniki ®dupl.

E: vzhod; okrajšava za vzhod na etiketi ali oznaka poleg mere zemljepisne dolžine

em. (emendavit): popravil; pišemo pred imenom avtorja, ki je popravil originalni opis taksona, ne da bi spremenil ®tip

emend. ®em.

epitet (pridevek); ime, ki se ga lahko uporablja le skupno z imenom nadrejenega taksona, npr. vrstni pridevek skupaj z rodovnim imenom; skupaj predstavljata ®kombinacijo

et (&): in; povezuje imeni dveh avtorjev, ki sta skupno opisala takson

etiketa ®herbarijska etiketa

ex herb. (ex herbario): iz herbarija; navadno označuje herbarijsko zbirko, iz katere prihaja pola ali duplikat

ex: povezuje imeni avtorjev opisa taksona, od katerih je prvi takson opisal neveljavno (npr. v rokopisu, pomanjkljivo), drugi pa je na podlagi prvega takson opisal veljavno; prvo ime in "ex" lahko izpustimo; na primer namesto Hladnik ex Rchb. lahko pišemo tudi samo Rchb.

excl. (exclusus): izključuje, razen; kadar želimo poudariti, da naše pojmovanje nekega taksona ne vključuje drugega (ki ga npr. ostali avtorji pogosto podrejšo prvemu)

f. (figura): ilustracija

f. (filius): sin; označuje sorodstveno razmerje, kadar sta bila oče in sin avtorja novih taksonov ali kombinacij, npr. L., L.f.

fig. ®f.: ilustracija

formula: kombinacija imen, ki jo uporabljamo za križance in vsebuje znak "×"; uporabimo lahko daljšo obliko zapisa, npr. *Prunella vulgaris* × *laciniata*, če pa je bil križanec opisan pod samostojnim imenom, uporabimo to: *Prunella* × *intermedia*; medrodovne križance označimo z znakom "×" pred imenom hibridnega rodu, npr. ×*Asplenophyllitis*.

forsan: morda; s tem na ®revizijskem listku komentiramo nezanesljivo predhodno določitev

g. (genus): rod

golo ime ®nom. nud.

haud: sploh ne; izraža popolno nestrinjanje z določitvijo predhodnega avtorja

herbarijska etiketa: ključni dokument, ki neločljivo spremlja herbarijsko polo ter vsebuje podatke o lokaliteti in rastišču, nabiralcu (avtorju pole) in datumu nabirka, poleg tega pa še ime vrste (kar se lahko ugotovi tudi naknadno), avtorjevo številko, ime herbarijske zbirke, inventarno številko, avtorja določitve, ter različne druge relevantne opombe (npr. o morebitnem tipu, višini drevesa, stanju populacije, sklic na objavo, v kateri je pola omenjena itd.)

herbarijska pola: etiketiran nabirek enega taksona z enega nahajališča; tehnično je h. p. lahko list tršega papirja s pritrjenim rastlinskim materialom in etiketo, lahko pa je to dejansko pola (mapa) z vložnim rastlinskim materialom in etiketo: avtor pole je njen nabiralec (!)

heterotipski sinonim: ®sinonim, ki temelji na drugem tipu in torej drugem ®bazionimu, a se nanaša na isti takson

hibrid ®križanec

holotip (holotypus): herbarijski primerek rastline, ki ga avtor opisa novega taksona izbere kot tip in to označi v opisu; ostali herbarijski primerki iz iste populacije so ®izotipi

homonim: enako ime, ki sta ga različna avtorja uporabila za opis različnih taksonov (tipa sta različna); tudi če je starejši homonim neveljavno objavljeno ime, je mlajši homonim avtomatsko ®nezakonit

homotipski sinonim: ®sinonim, utemeljen na istem ®bazionimu

hort. (hortulanorum): od vrtnarjev; označuje, da je bilo neko ime v rabi med vrtnarji, navadno v obliki "hort. ex", ki ji sledi ime avtorja veljavnega opisa taksona, ki pa se je skliceval na vrtnarsko ime

i. l. (ipse legit): nabral sam; pomeni, da je lastnik herbarijske zbirke tudi nabiralec konkretne pole

ib. ®ibid.

ibid. (ibidem): na istem mestu, prav tam; označuje ponovljeno citiranje istega vira v besedilu

ICBN (international Code of Botanical Nomenclature, zadnja izdaja s spremenjenim naslovom, cf. McNeill & al. 2011): Mednarodni kodeks botanične nomenklature; vsakih nekaj let posodobljeno delo, ki natančno določa pravila nomenklature, v prilogi pa so objavljena tudi ®ohranjena imena [<http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>]

id. (idem): isti

ilegitimno ime (®nom. illeg.): nezakonito ime

in litt. (in litteris): v pismu; označuje neobjavljeno navedbo drugega avtorja

in prep. (in preparatio): v pripravi; označuje članek, ki je v pripravi na tisk, gre pa še vedno za rokopis

in schedis: na herbarijskih etiketah; označuje uporabo imena le na herbarijskih etiketah, kar še ne velja za ®resnično objavo imena, razen če je bilo pred letom 1953 narejenih večje število identičnih kopij take etikete in skupaj z duplikati herbarijske pole razposlano drugim javnim herbarijskim zbirkam

in: v; povezuje imeni avtorjev opisa taksona, od katerih je prvi veljavno opisal takson v obsežnejšem delu (npr. flori) drugega avtorja; ime drugega avtorja in besedico "in" lahko izpustimo

incertae sedis: nejasnega taksonomskega položaja

Index Herbariorum: mednarodni imenik javnih herbarijskih zbirk, prej v redno posodabljeni knjižni obliki (npr. Stafleu 1981), zdaj v elektronski obliki [<http://sciweb.nybg.org/science2/IndexHerbariorum.asp>]

ined. (ineditus): neobjavljeno

inventarna številka: številka, pod katero je herbarijska pola vnešena v neko herbarijsko zbirko; če jo navajamo, jo zapišemo poleg mednarodne oznake herbarija, npr. LJU 1274516

izotip (isotypus): ®duplikati ®holotipa

kapsula: papirnat ovoj (navadno ne vrečka!), v katerega shranjujemo herbarijski poli priložene koščke ali celotne manjše rastline

kombinacija (combinatio): kompletno ime vrste ali podvrstnega taksona, ki je sestavljeno iz imena rodu, vrstnega pridevka in nadaljnjih pridevkov nižjih taksonomskih enot

križanec (hibrid): osebek, ki nastane s križanjem dveh vrst (izjemoma podvrst ali rodov) in se sam navadno ne more dalje razmnoževati; njegovo ime je ®formula

kultivar ®cv.

kvadrant: četrtina osnovnega polja (®MTB)

l. c. (loco citato): na citiranem mestu; kadar ponovimo citat istega dela in avtorja: enako kot ®ibid.

leg. (legit): nabral; označuje ime nabiralca (=avtorja) pole

lektotip (lectotypus): primerek, ki ga naknadno izberemo izmed ®sintipov in od tedaj velja kot ®holotip

loc. (locus): kraj, nahajališče

m. s. m. (metri supra mare): metrov nad morjem, angleška okrajšava: masl

mala vrsta (mikrospecies): težko prepoznavna vrsta, ki jo pogosto obravnavamo kar na nivoju agregata (®agg.)

masl (m above sea level) ®m. s. m.

mednarodna oznaka herbarija koda javne herbarijske zbirke, pod katero je ta uvrščena v
 ®Index Herbariorum

ms. ® mscr.

mscr. (manuscriptum): rokopis; označuje ®neobjavljeno navedbo drugega avtorja, navadno gre za elaborat, seminarsko nalogo ali drugo težko dostopno interno gradivo

MTB: *Messtischblatt*, list zemljevida; oznaka osnovnega polja (ki predstavlja pravzaprav list uradnega nemškega zemljevida v merilu 1:50000); številka MTB je štirimestna, navadno ji je za znakom "/" dodana še številka ®kvadranta: 1, 2, 3, ali 4; osnovno polje meri v smeri sever-jug 6', v smeri vzhod-zahod pa 10'

n. ®nom.

n. v. (non vidit): ni videl; poudarek, da avtor omenjenega herbarijskega primerka drugega avtorja ni videl (in torej ne more določitve potrditi ali ovreči)

N: sever; okrajšava za sever na etiketi ali oznaka poleg mere zemljepisne širine

nec: niti; kadar drugič zanikamo (prvič ®non); npr. ko želimo poudariti različnost treh homonimov ("avtor1 non avtor2 nec avtor3")

nejasno ime ®nom. conf.

neobjavljeno ime: ime, ki ni ®resnično objavljeno; n. i. je lahko rabljeno le na herbarijskih etiketah, v rokopisnem gradivu, ali pa je bilo objavljeno v interni publikaciji, ki ni splošno dostopna; če kasneje nek drugi avtor resnično objavi isto ime, lahko avtorja n. i. pišemo na prvem mestu in za besedico ®"ex" ime avtorja resnične objave

neotip: naknadno (po avtorjevi smrti) izbrani tipski primerek, ki ga lahko izberemo, če se izkaže, da je ves tipski material izgubljen ali uničen

neveljavno objavljeno ime (invalidno ime) ®nom. inval.

nezakonito ime ® nom. illegit.

nm. ®notomorf

No. (tudi N°, numero) številka, navadno se nanaša na inventarno ali avtorjevo številko

Nob. (Nobis): označuje, da je avtorstvo imena taksona in publikacije, v kateri se takson navaja, isto; arhaična raba, danes ni dopustna

nom. ambig. (nomen ambiguum) zavajajoče ime; ime taksona, ki so ga različni avtorji uporabljali v različnih pomenih in je zato zavajajoče; taka imena pogosto zavržejo (®nom. rejic.) in namesto njih uvedejo "ohranjeno ime" (®nom. cons.)

nom. conf. (nomen confusum) nejasno ime; ime taksona, pri katerem je tipski material tako nejasno označen ali nepopolno nabran, da se je težko jasno odločiti o tipu

nom. cons. (nomen conservandum): ohranjeno ime; ime, ki je uradno proglašeno za o. i., in za njega več ne veljajo pravila prioritete, ki bi na njegovo mesto (morda) lahko postavila starejši sinonim istega taksona

nom. dub. (nomen dubium): dvomljivo ime; ime taksona, pri katerem je tipski material nedostopen in na podlagi opisa tudi izbira neotipa ni zanesljivo možna

nom. illegit. (nomen illegitimum): nezakonito ime; ®veljavno objavljeno ime, ki pa ni v skladu z drugimi pravili ICBN; najpogosteje gre za mlajše ®homonime

nom. inval. (nomen invalidum): neveljavno objavljeno ime, ®resnično objavljeno ime, ki pa ni bilo objavljeno v skladu s pravili ICBN (npr. manjka diagnoza, manjka navedba tipa, manjka popolna navedba bazionima) in tako ne more postati ®zakonito ime

- nom. novum:** novo ime; ime, ki se ga oblikuje in objavi za že znani takson na novo, če se izkaže, da so vsa njegova dotedaj rabljena imena ®nezakonita, ®neveljavno objavljena ali ®neobjavljena
- nom. nud.** (nomen nudum): golo ime; ime taksona, objavljeno brez veljavnega opisa, torej ®neveljavno objavljeno
- nom. rejic.** (nomen rejiciendum): zavrženo ime; ime taksona, katerega uporabo so uradno zavrgli (navadno gre za starejši sinonim ®ohranjenega imena, ali pa za ®zavajajoče ali ®nejasno ime)
- nom. superfl.** (nomen superfluum): odvečno ime; ime, ki je bilo po nepotrebnem publicirano kot novo ime, saj avtor kot sinonim navaja vsaj eno zakonito ime za isti takson ali pa ime, ki bi ga moral uporabiti kot ®bazionim za novo kombinacijo
- non:** ne; povezuje imeni avtorjev, ki sta pod istim imenom (®homonimom) opisala dva različna taksona
- notomorf** (nm.): različek križanca; notomorfi so morfološko prepoznavni križanci istega para vrst, pri katerih se starševski osebek ene vrste razlikuje na nižjem (podvrstnem) taksonomskem nivoju; imenujemo jih npr. *Prunella* × *intermedia* nm. *flava*
nova ®sp. nova
odvečno ime ®nom. superfl.
ohranjeno ime ®nom. cons.
- op. cit.** (opere citato): v navedenem delu; nanaša se na v besedilu zadnje omenjeno delo nekega avtorja
osnovno polje ®MTB
- p. p.** (pro parte): delno; označuje, da avtor obravnava le del predstavnikov nekega širše pojmovanega taksona; navadno gre za ®delne sinonime, ko avtor med sinonime nekega ožje pojmovanega taksona uvršča široko pojmovana imena
- paratip** (paratypus): vsi ®sintipi, ki so preostali po izboru ®lektotipa
pridevek ®epitet
- pro hybr.** (pro hybrida): dodatek k imenu taksona, ki je bilo prvotno objavljeno kot ime križanca, a ga ne obravnavamo več tako (izpustimo le "×", vse ostalo, vključno z avtorstvom, ostane nespremenjeno)
- pro sp.** (pro species): dodatek k imenu taksona, ki je bilo prvotno objavljeno kot ime vrste, a ga npr. obravnavamo kot ime križanca (dodamo le "×", vse ostalo, vključno z avtorstvom, ostane nespremenjeno)
- pro. syn.** (pro synonymo): dodatek k imenu taksona, ki je bilo prvotno objavljeno le kot sinonim
quad: glede na
- resnično objavljeno ime** (effectively published name): ime, ki je bilo kot novi takson ali nova kombinacija objavljeno v resnično natisnjem, izdanem in razpečanem viru
- rev.** (revidit): preveril, pregledal (avtor)
- revizijski listek:** etiketa, ki jo po reviziji priložimo ®herbarijski poli; na r. l. je obvezno ime avtorja revizije, napisati pa je treba še strinjanje s prvotno določitvijo; na r. l. sodijo tudi vse pomembne dodatne ugotovitve o poli: izmerjene količine, podatki o odstranjenih delih materiala za različne analize, podatki o delu, v katerem bo revidirani material upoštevan ipd. ter omemba dela, v katerem bo/je rezultat revizije objavljen
- s. ampl.** (sensu amplo) ® s. lat.
- s. d.** (sine die): brez označenega datuma

s. lat. (sensu lato): v širšem smislu

s. latissimo: v najširšem smislu

s. n. (sine numero): brez Ⓢavtorjeve ali Ⓢinventarne številke

s. str. (sensu stricto): v ožjem smislu

S: jug; okrajšava za jug na etiketi ali oznaka poleg mere zemljepisne širine

sec. (secundum): po; uporabljamo pri sklicevanju na citate nekega avtorja, če sami originalnih del nismo videli

sensu: v smislu; navadno označujemo kadar avtor želi poudariti neko trditev ali način pisanja, ki se nekoliko razlikuje od pričakovane ali splošno privzete

sic: tako; tudi v smislu potrditve določitve

sine descr.: brez opisa; dodatek, ki nam razloži, zakaj je neko ime Ⓢneveljavno objavljeno

sinonim (synonym): Ⓢzakonito ime taksona, ki pa ni najstarejše ali je na drugem taksonomskem rangu kot Ⓢveljavno ime

sintip (syntypus): katerikoli od več primerkov, ki jih je avtor opisa taksona uporabljal kot tipe, četudi tega ni posebej označil

sp. (species): vrsta; uporablja se predvsem namesto vrstnega pridevka polog rodovnega imena, kadar lahko določimo rod, vrste znotraj rodu pa ne; tako „*Poa* sp.” pomeni „neka nedoločena vrsta rodu *Poa*”, kar ni isto kot „*Poa* spp.” (različne vrste rodu *Poa*) ali le „*Poa*” (rod v abstraktnem smislu), le v zadnjem primeru poleg imena rodu pišemo tudi avtorsko okrajšavo

sp. nova (species nova): nova vrsta; pripis k vrstnemu imenu v publikaciji, v kateri je to ime opisano in prvič objavljeno (enako velja za taksone drugih taksonomskih rangov)

spp.: vrste (množina)

stat. nova. Ⓢcomb. nova.

sub nom. (sub nomine): pod imenom; kadar želimo poudariti, pod katerim imenom (npr. sinonimom) nek avtor omenja nek takson

syn. Ⓢsinonim

tavtonim: ime vrste, v katerem je vrstni pridevek enak rodovnemu imenu, v botaniki ni dovoljen (v zoologiji pogost)

terenska (avtorska) **etiketa:** delovna etiketa avtorja, ki ostane priložena končno etiketirani herbarijski poli; zavržemo jo lahko le, če so vsi podatki z nje, vključno s pripombami in Ⓢavtorjevo številko, prepisani na končno etiketo

teste: preveril; pomeni podobno kot Ⓢrev.

tom. cit. (tomus citato): v navedenem zvezku; nanaša se na v besedilu zadnje omenjeni zvezek dela nekega avtorja

topotip: primerek nabran na klasičnem nahajališču nekega taksona; praviloma se ga ne uporablja kot tip

ubi?: kje; uporabljamo, kadar želimo označiti, da ne vemo kje se npr. nahaja tipski material, ali kje je bilo neko ime citirano

UTM (Universal Transverse Mercator): okrajšava za tip geodetske projekcije, katere mreža je v uporabi predvsem za kartiranje živali, vendar tudi v Atlas Florae Europaeae; osnovno polje je 10×10 km velik kvadrat, označen z dvema črkama in dvomestnim številom, npr. UM63

veljavno ime (correct name): načeloma najstarejše pravilno objavljeno ime za nek takson; (Ⓢsinonim)

- vidi, vidit:** videl, pregledal; navadno označuje soglasje z določitvijo
- viX:** komaj; označuje zadržano strinjanje (ali nestrinjanje) z določitvijo predhodnega avtorja
- voucher specimen:** dokazni herbarijski material; rastlinsko gradivo, uporabljeno v različnih raziskavah, bi moralo biti v obliki v. s. trajno deponirano v neki herbarijski zbirki, ki je v rezultatih raziskave navedena; predvsem pomembno pri karioloških analizah in analizah genoma, katerih rezultati so pogosto uporabni kot taksonomski znaki
- W:** zahod; okrajšava za zahod na etiketi ali oznaka poleg mere zemljepisne dolžine
- X:** oznaka za Gauss-Krügerjevo koordinato v smeri sever-jug; enote so kilometri (trištevlična) ali metri (šestštevlična); v Sloveniji nekako med 031(000) in 193(000)
- Y:** oznaka za Gauss-Krügerjevo koordinato v smeri vzhod-zahod; enote so kilometri (trištevlična) ali metri (šestštevlična); v Sloveniji nekako med 375(000) in 622(000)
- zakonito ime** (legitimno ime): novo ime ali kombinacija, ki je bilo $\text{\textcircled{R}}$ veljavno objavljeno in je v skladu z vsemi členi ICBN; le med z. i. iščemo $\text{\textcircled{R}}$ veljavno ime in prave $\text{\textcircled{S}}$ sinonime zavajajoče ime $\text{\textcircled{N}}$ nom. ambig.

Viri:

- BRIDSON, D. & L. FORMAN, 1992: The Herbarium Handbook. Royal Botanic Gardens Kew.
- BRUMMITT, R. K. & C. E. POWELL (eds.), 1992: Authors of plant names. Royal Botanic Gardens, Kew. 732 pp. [ažurirano: <http://www.ipni.org/index.html>]
- FISH, L., 1999: La preparation des echantillons d'herbier. Scripta Botanica Belgica 31: 1-92.
- JEFFREY, CH., 1977: Biological Nomenclature. Camelot Press, Southampton. 72 pp.
- JOGAN, N., 2012: Botanični terminološki slovar: zorel dolgo, a očitno še daleč od zrelosti. Hladnikia 29: 73-76.
- JOGAN, N. & B. ČERNAČ, 1998: Študentski herbariji in njih uporabnost. Hladnikia 10:15-28.
- MCNEILL, J., F. R. BARRIE, W. R. BUCK, V. DEMOULIN, W. GREUTER, D. L. HAWKSWORTH, P. S. HERENDEEN, S. KNAPP, K. MARHOLD, J. PRADO, W. F. PRUD'HOMME VAN REINE, G. F. SMITH, J. H. WIERSEMA, N. J. TURLAND, 2011: International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Melbourne Code). Regnum Vegetabile 154. Koeltz Scientific Books. (<http://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>)
- NIKOLIĆ, T., 1996: Herbarijski priručnik. Školska knjiga, Zagreb. 167 pp.
- PODOBNIK, A., 1993: Navodilo za izdelavo herbarija. Oddelek za biologijo BF, Ljubljana.
- SKVORCOV, A. K., 1977: Gerbarij, Posobie po metodike i tehnike. Izdatelstvo Nauka, Moskva. 199 pp.
- STACE, C. A., 1989: Plant Taxonomy and Biosystematics. CUP, Cambridge. 264 pp.
- STAFLEU, F. A., 1981: Index Herbariorum Part 1: The Herbaria of the World. Bohn, Scheltema & Holkema. 452 pp.
- STEARNS, W. T., 1983: Botanical Latin. David & Charles, Newton Abbot. 566 pp. <http://sciweb.nybg.org/science2/IndexHerbariorum.asp>
- STUESSY, T. F., 1990: Plant taxonomy. Columbia University Press, New York. 514 pp.
- WAGENITZ, G., 1996: Woerterbuch der Botanik. Gustav Fischer, Jena. 532 pp.
- ZANDER, R., 1984: Handworterbuch der Pflanzennamen 13 Aufl. Verlag Eugen Ulmer. Stuttgart.

Prijatelju, sošolcu in kolegu Dušanu Robiču, uglednemu fitocenologu, v spomin

Pisal bom o Dušanu Robiču, fitocenologu, visokošolskem učitelju Oddelka za gozdarstvo in obnovljive vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, ki je preminil 4. 6. 2013, mesec dni pred svojim osemdesetim rojstnim dnevom. Za bližajočo se osemdesetletnico so se mu njegovi slušatelji treh različnih generacij (Dakskobler, Kutnar in Bončina) v Gozdarskem vestniku oddolžili z odlično napisano biografijo, ki nazorno prikazuje uspešno pot njegovega pedagoškega in znanstvenega dela. Biografiji je dodana bibliografija izpod peresa Maje Božič. Žal Dušan ni dočakal svoje osemdesetletnice. Podlegel je boleznim, ki so ga mučile že nekaj let. V njegov spomin so tudi trije njegovi slušatelji (Diaci, Brus in Dakskobler) v Gozdarskem vestniku in pozneje v Proteusu napisali nekrolog.

Dušana sem spoznal ob vpisu v prvi letnik gozdarskega študija leta 1951 prek svojega bivšega in Dušanovega tedanjega sošolca Bojana Hama. V tej družini je bil še moj sošolec Zdenko Otrin. Tako je nastala skupina, ki se je nekaj časa pogosto družila ob študiju in v prostem času. Kasneje so se vezi zaradi različnih zanimanj nekoliko zrhljale. Od te skupine sem zdaj, kot njen najstarejši član, ostal sam. V tretjem letu študija je asistent Stanko Cvek povabil Dušana k vegetacijskemu kartiranju Kamniške Bistrice, ker je želel imeti za sodelavca izkušenega alpinista, kar je Dušan tudi bil. Tereni v Kamniški Bistrici so bili zahtevni in večkrat so bile dobrodošle plezalne veščine. V četrtem letniku študija pa je asistent Cvek še mene povabil za sodelavca dr. Vladu Tregubovu pri kartiranju vegetacije za projekt melioracije Zgornjesavske doline. Od tedaj sva bila z Dušanom v strokovni navezi vse do njegovega usodnega dne.

Med študijem je Dušana poleg vegetacijskega kartiranja zanimalo gospodarjenje v pregovorno odlično gojenih skandinavskih gozdovih. Odločil se je za obisk Norveške za eno njihovo kratko vegetacijsko obdobje. Kasneje, v začetku učiteljevanja, je bil pol leta na specializaciji v Rusiji (tedanji Sovjetski zvezi), v Sankt Peterburgu (tedanjem Leningradu), na tamkajšnjem akademiskem botaničnem inštitutu in gozdarski tehniški akademiji.

Med študijem, ki ga je opravljal odgovorno in si pridobil odlično znanje, je vsako leto sodeloval pri terenskem vegetacijskem kartiranju na več območjih Slovenije, predvsem v Kamniški Bistrici in Zgornjesavski dolini.

Po diplomu je nadaljeval z vegetacijskim kartiranjem in svoje delo poglobil s fitocenološkimi preučevanji za operativno pri Gozdnem gospodarstvu v Ljubljani in Biroju za gozdarsko načrtovanje, vse do povabila na asistentsko mesto pri predmetih fitocenologija in gojenje gozdov na Biotehniški fakulteti, na katero je bil izvoljen 1. 12. 1963. Deset let kasneje se je že uveljavil s ciklusi predavanj pri predmetu fitocenologija. Po upokojitvi profesorja Tomažiča pa je prevzel predmet in ga poučeval in hkrati vodil vaje vse do svoje upokojitve.

Pedagoško delo je bilo Dušanu pisano na kožo. Verjetno je imel ta potencial v sebi, saj je izhajal iz učiteljske družine. Predavanja in vaje je jemal resno, vedno dobro pripravljen. Poiskal je vse možne vire, ki so dograjevali, oplemenitili in posodobili njegova predavanja. Bil je stalni gost naše akademijske, Narodne in univerzitetne, tehniške in drugih knjižnic. Tekoče je spremljal domačo in tujo literaturo, bil seznanjen z novimi dognanji v svetu in doma in z objektivno presojo novosti vpletel v svoja predavanja. Po pripovedovanju mlajših kolegov, ki so bili njegovi slušatelji, je podajal snov nazorno, sistematično in zbrano.